

без нанесення матеріальної шкоди та будь-яких інших несприятливих наслідків на діяльність та роботу підприємства.

1. Бабшинська А.О. Аналіз фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах // Наукове мислення. – XVII Всеукраїнська практично-пізнавальна інтернет-конференція. Кам'янець-Подільський. – 2016.

2. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: [підручник] / Г.Г. Кірейцев. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 440 с.

3. Сосновська І. М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств // «Ефективна економіка» – 2015. – № 9.

4. Чепка В.В., Матяш О.К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу // Економіка і суспільство // Мукачівський державний університет. – Вип. 12 – 2017.

Дроздов Євгеній Олегович,
Курсант ПД-831

Науковий керівник: д.ю.н., доц. Шаблюстий В.В.

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИГЛЯДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПЕВНІ ПОСАДИ АБО ЗАЙМАТИСЯ ПЕВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ (ст. 54, 55 ККУ)

Іноді в науці використовується поняття «покарання, альтернативні ув'язненню». Воно застосовується в тих випадках, коли санкція норми КК передбачає застосування до особи, яка вчинила злочин, як покарання у вигляді позбавлення волі, так і основне покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

Визначаючи основні підстави застосування позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, М.І. Бажанов справедливо зазначив, що це покарання може бути призначене не будь-якій особі, а лише тим, хто займав певну посаду або займав певну посаду діяльністю, тобто лише спеціальний предмет. Саме тому, на його думку, це покарання - одне з так званих спеціальних покарань, яке може застосовуватися лише до певної групи людей [1, с. 208–209]. О.С. Крилова також вважає, що Кримінальний кодекс обмежує можливість «позбавлення прав», у тому числі до суб'єкта злочину [2, с. 128].

М. М. Становський робить дискусійний висновок, що покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади є особливим, оскільки воно може застосовуватися лише до обмеженої кількості суб'єктів (за ч. 1 ст. 47 КК - особам, які займають посади в державній службі та органах місцевого самоврядування), а позбавлення права займатися певною діяльністю є загальним заходом покарання, оскільки суд має право застосувати його до будь-якої особи, включаючи посадових осіб, якщо злочин був вчинено у зв'язку з активними діями, здійснюваними поза посадою [3, с. 54–55].

А.І. Рарог висловлює думку, що відповідно до Кримінального кодексу

Росії суд не може позбавити засудженого права обіймати інші посади, ніж посади в державній службі та органах місцевого самоврядування, але може позбавити права займатися будь-якою діяльністю, крім діяльності, пов'язаної на державну чи муніципальну службу [4, с. 398]. Усі ці науковці погоджуються, що «позбавлення права» може бути застосовано до особи, яка займала певну посаду або займалася певною діяльністю. На нашу думку, вона не лише займала посаду чи займалася діяльністю, але й використовувала їх для вчинення злочину, тому «позбавлення права» належить до спеціальних покарань.

Важливим у судовій практиці є класифікація покарань за ознакою можливості чи неможливості призначення певного виду покарання у випадках, коли це не передбачено санкцією статті Особливої частини КК. Відповідно до цього критерію, можна виділити покарання, які:

1) можуть бути накладені лише у тому випадку, якщо вони передбачені як основна чи додаткова санкція статті Особливої частини КК (крім випадків більш м'якого покарання, ніж передбачено закон - ст. 69 КК);

2) можуть бути призначені як у випадках, коли вони передбачені санкцією статті (частини статті) Особливої частини, так і на підставі норми Загальної частини КК;

3) норми Особливої частини санкцією не передбачені взагалі і призначаються виключно на підставі норм Загальної частини КК.

«Позбавлення права» - це вид покарання, який може бути призначений як основний лише у випадках, передбачених санаційною нормою; як додаткове - і у випадках, коли це не передбачено санкцією спеціальної частини КК. Відповідно до ч. 2 ст. 55 КК, умовами такого призначення є внутрішнє переконання суду, що засуджений не може зберігати за собою право обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю з урахуванням характеру злочину, вчиненого за посадою чи в зв'язок з певною діяльністю; особа засудженого; інші обставини справи. Таким чином посилення на ч. 2 ст. 55 КК у вирокі суду є обов'язковим.

Визначення покарання у випадках, коли це не передбачено санкцією статті Особливої частини КК, слід відрізнити від аналогії закону. Аналогія закону означає застосування до суспільно небезпечного діяння, яке безпосередньо не передбачено законом на момент його вчинення, статтю (частину статті) Кримінального кодексу, яка встановлює кримінальну відповідальність за найбільш подібне за значенням та характер злочину [5, с. 55–56].

Застосувати за аналогією та статтями Загальної частини КК неможливо. Відповідно до п. 2 год. 1 ст. 65 КК, суд накладає покарання, в тому числі відповідно до положень Загальної частини КК. Відповідно до ч. 2 ст. 55 КК «позбавлення права» як додаткового покарання може бути призначене у випадках, коли це не передбачено санкцією статті (частини статті) Особливої частини КК, за відповідних умов. Загальна та Особлива частини Кримінального кодексу взаємопов'язані і утворюють нерозривну системну єдність. Взаємодія норм Загальної та Особливої частин КК і становить систему КК. Це основна

відмінність вироку від випадків, коли вони не передбачені санкцією статті (частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу від аналогії закону. Можлива класифікація покарань на ті, що застосовуються, і ті, що не застосовуються до неповнолітніх.. Відповідно до ч. 2 ст. 98 КК до неповнолітніх, засуджених за злочин, суд може застосувати додаткове покарання у вигляді «позбавлення права». Суд не може призначити «позбавлення права» неповнолітнім як основне покарання. На думку В.В. Антипова, виключення можливості застосування цього виду покарання як основного до неповнолітніх значно зужує коло кримінально-виховного впливу на таких осіб [6, с. 10].

Таким чином, «позбавлення права» стосується спеціальних строкових покарань, які можуть застосовуватися і як основні, і як додаткові; не пов'язані з позбавленням волі та майновими обмеженнями; спрямована, серед іншого, на обмеження права на працю; як основне покарання може бути призначене лише у випадках, передбачених санкцією норми, як додаткове - і у випадках, коли це не передбачено санкцією норми Особливої частини КК; може також бути застосовано до неповнолітнього лише як додаткове покарання. І вищенаведені, і інші можливі класифікації «позбавлення права» мають не тільки теоретичне, але й важливе практичне значення, оскільки вони сприятимуть максимальній індивідуалізації покарання, правильному встановленню підстав, порядку та меж його застосування, визначенню цих ознак цього виду покарання. у разі його застосування судом.

1. Бажанов М. И. Назначение наказания по советскому уголовному праву. Киев: Вища школа. Головное изд-во, 1980. 216 с.

2. Крылова Е. С. Лишение права занимать определённые должности или заниматься определённой деятельностью как вид уголовного наказания по законодательству России и зарубежных стран: дис. ... канд. юрид. наук. Казань, 2002. 203 с.

3. Становский М. Н. Назначение наказания. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 1999. 480 с.

4. Российское уголовное право: В 2 т. / под ред. проф. А. И. Рарога. Т. 1: Общая часть. Москва: Профобразование, 2001. 600 с.

5. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін.; за ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 480 с.

6. Антипов В. В. Обстояния, что исключают возможность застосування певних видів покарань: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 19 с.